

KOLEKCJA SZTUKI LUDWIGA ZIMMERERA

Kolekcja gromadzona przez Ludwiga Zimmerera – korespondenta prasy niemieckiej w Polsce, człowieka, którego pasją były poszukiwania najciekawszych przykładów polskiej sztuki ludowej ... ocalona.

Ocalona część kolekcji stanowi fragment ciekawego zbioru etnograficznego, gromadzonego przez Ludwiga Zimmerera od połowy lat 60. XX w. Pozostałe 5 tys. egzemplarzy, w chwili obecnej jest w stanie zagrożenia, co wynika z nieuregulowania stanu prawnego.

Kolekcję stanowią wartościowe dzieła polskiej sztuki ludowej, reprezentowane pracami najwybitniejszych twórców nieprofesjonalnych.

W skład tego cennego zbioru wchodzi:

- zbiór rzeźby drewnianej, polichromowanej i surowej, płaskorzeźby,
- malarstwo sztalugowe, malarstwa na szkle, rysunki, linoryty.

Wolą kolekcjonera było przekazanie po jego śmierci całego zbioru „... do dyspozycji stosownej polskiej organizacji, która jest gotowa i jest w stanie zbiór ten prowadzić dalej jako Kolekcję Ludwiga Zimmerera i udostępnić go oględzinom publiczności. ...”.

W październiku 1987 r., po śmierci Ludwiga Zimmerera, rozpoczął się długotrwały proces spadkobierców zmarłego o nabycie praw własności m.in. do kolekcji. Proces trwa do dzisiaj. Ze względu na unikalną wartość zbioru, Wojewódzki Konserwator Zabytków dokonał wpisu kolekcji do rejestru zabytków. Kolekcja, z powodu nieuregulowanego do dzisiaj stanu prawnego, znajduje się w stanie zagrożenia rozproszeniem. Z tego powodu konieczne był podjęcie działań przewidzianych art. 50 ust.1,2 lub 4 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Możliwość przeprowadzenia takich działań dało wystosowanie postępowania eksmisyjnego wobec drugiej żony Ludwiga Zimmerera z zajmowanego przez nią budynku mieszkalnego, w którym przedmioty były gromadzone. W dniu 13 maja 2009 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w ramach prowadzonego postępowania egzekucyjnego podjął bezpośrednie czynności zmierzające do wprowadzenia do budynku jego prawnej właścicielki, która od kilkunastu lat próbowała odzyskać swoją własność. W tym momencie służby konserwatorskie mogły zapoznać się z warunkami, w których kolekcja była przechowywana. We wcześniejszych latach przedstawiciele Biura Stołecznego Konserwatora Zabytków nie mieli do kolekcji dostępu. Trudno było wszcząć jakiegokolwiek działania bez zapoznania się z warunkami, w jakich była ona przechowywana.

Warunki, jakie zastano podczas czynności egzekucyjnych, dały podstawę do wydania przez Stołecznego Konserwatora Zabytków decyzji administracyjnej o zabezpieczeniu w formie ustanowienia tymczasowego zajęcia.

Warunkiem uporządkowania obecnej sytuacji, w jakiej znalazł się ten cenny zabytek polskiej sztuki ludowej, było przejęcie pozostawionej przez dotychczasowych lokatorów części zbioru na rzecz Skarbu Państwa. W dniu 19 czerwca br. zakończone zostały prowadzone przez Komornika Sądowego i Stołecznego Konserwatora Zabytków wstępne prace zabezpieczające. Pozostałe w budynku przedmioty zostały wstępnie zinwentaryzowane, sfotografowane i spakowane w specjalnie przygotowane do tego celu skrzynie. Tak zabezpieczony fragment kolekcji Ludwiga Zimmerera opuścił miejsce swego dotychczasowego pobytu i przewieziony został do Państwowego Muzeum

Etnograficznego, gdzie po przeprowadzeniu zabiegów dezynfekcyjnych i konserwatorskich przechowywany będzie jako depozyt z możliwością ekspozycji.

Jest to jedynie częściowe spełnienie woli wyrażonej w testamencie przez Zimmerera.

W chwili obecnej wpisana w 1997 r. do rejestru zabytków kolekcja jest w stanie rozproszenia. Stołeczny Konserwator Zabytków złożył w Prokuraturze zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W chwili obecnej nieznane są losy pozostałej części kolekcji, która, jak można przypuszczać, opuściła miejsce swego przechowywania wraz z dotychczasowymi lokatorami.

Takie rozwiązanie w chwili, gdy wydany został nakaz eksmisji z budynku, w którym kolekcja była gromadzona i do dnia dzisiejszego przechowywana, jest najwłaściwszym dla zachowania jednej z ciekawszych polskich kolekcji etnograficznych.

Miasto Stołeczne Warszawa, reprezentowane przez Stołecznego Konserwatora Zabytków, żywo zainteresowane jest tym, by kolekcja pozostała na terenie stolicy. Dyrektor Muzeum Etnograficznego w Warszawie wyraził gotowość przejęcia i eksponowania zbioru aż do momentu formalnego zakończenia postępowania spadkowego, co, miejmy nadzieję, pozwoli ostatecznie zadośćuczynić woli Ludwiga Zimmerera – wielkiego kolekcjonera i miłośnika polskiej sztuki ludowej.